

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 12-11-2020 r.

Adam Bodnar

VII.501.75.2020.KŁ

**Pan
Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów
Minister Cyfryzacji
ePUAP**

Szanowny Panie Premierze!

Od początku epidemii do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wpływają od obywateli sygnały dotyczące stosowania aplikacji przygotowanych przez Ministerstwo Cyfryzacji w celu walki z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2.

W kwietniu br., działając na podstawie art. 12 pkt 2 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r., poz. 627; dalej: ustawa o RPO), przedstawiłem wstępne wątpliwości Prezesowi UODO, z prośbą o zbadanie rozwiązań przyjętych lub planowanych w wypadku wspomnianych aplikacji pod kątem ich zgodności z prawem ochrony danych osobowych. Podkreśliłem przy tym, że ścisła współpraca Urzędu Ochrony Danych Osobowych z między innymi Ministerstwem Cyfryzacji, w zakresie przeprowadzenia oceny skutków dla ochrony danych, jest w mojej ocenie kluczowa.

O ile, jak wskazywałem, jako Rzecznik Praw Obywatelskich nie kwestionuję obowiązku przestrzegania kwarantanny, oraz innych działań mających na celu zapobieganiu rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2, jednak w mojej ocenie konieczne jest zapewnienie, aby narzędzia wykorzystywane w tym zakresie przez państwo mieściły się

w konstytucyjnym standardzie ochrony prywatności i autonomii informacyjnej jednostki, a także spełniały wymogi przewidziane w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. U. UE L. 119.1 ze sprost.). Należy wskazać, że stosowanie technologii mobilnych do kontroli obywateli wiąże się z coraz większymi zagrożeniami związanymi z rozwojem nowych technologii przetwarzania danych (w tym wyzwaniem związanym z analityką *big data*). Należy również, ze względu na różny poziom kompetencji cyfrowych obywateli, dołożyć jak największych starań, by prawa i obowiązki związane z korzystaniem z aplikacji były przystępnie wyjaśnione i żeby stosowne komunikaty dotarły do wszystkich zainteresowanych. Prezes UODO w odpowiedzi z dnia 19 czerwca 2020 r. wskazał, że nie widzi potrzeby podejmowania dodatkowych działań w omawianych obszarach ani informowania Rzecznika o podejmowanych działaniach¹. Należy zaznaczyć, że w ocenie RPO istotne było wyjaśnienie wątpliwości obywateli, co przyczyniłoby się do większej społecznej akceptacji społecznej przywołanych aplikacji.

Należy jednak wskazać, że mimo konstatacji Prezesa UODO, iż działania organu nadzorczego w omawianym zakresie są wystarczające, do Rzecznika Praw Obywatelskich nadal zwracają się osoby obawiające się o swoją prywatność. We wnioskach skierowanych do RPO silnie podkreślane jest poczucie naruszenia autonomii informacyjnej osób poddanych kwarantannie. Należy przy tym wskazać, że w przekazanych Rzecznikowi uwagach można dostrzec, że to brak dostatecznych i przystępnych informacji o działaniu aplikacji wzbudza w obywatelach niepokój. Z przekazanych relacji wynika, że również konieczność pozostawania w stałej gotowości do wykonania zadania jest wyzwaniem dla osób pracujących zawodowo oraz chorych.

Prywatność jednostki jest wartością chronioną konstytucyjnie. Artykuł 47 Konstytucji RP zawiera ogólne gwarancje ochrony prywatności, a art. 51 Konstytucji RP odnosi się bezpośrednio do aspektów ochrony prywatności związanych z przetwarzaniem informacji o jednostce. Jak zauważył Trybunał Konstytucyjny, tzw. autonomia

¹ Strona: <https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/Odpowied%C5%BA%20PUODO%2C%2019.06.2020.pdf>

informacyjna jednostki, oznacza prawo do samodzielnego decydowania o ujawnianiu innym informacji dotyczących swojej osoby, a także prawo do sprawowania kontroli nad takimi informacjami, znajdującymi się w posiadaniu innych podmiotów (wyrok TK z dnia 19 lutego 2002 r., sygn. akt U 3/01). Prawo do prywatności obywateli może oczywiście podlegać ograniczeniom, ale na konstytucyjnie określonych zasadach. W ocenie RPO, ograniczając prawa konstytucyjne w tak trudnej i wzbudzającej niepokój sytuacji jak pandemia, władze publiczne powinny podjąć szczególne środki zmierzające do budowania zaufania społecznego dla swoich działań.

Główne wątpliwości obywateli wiążą się z zakresem informacji, do jakich ma dostęp aplikacja „Kwarantanna Domowa”. W regulaminie aplikacji „Kwarantanna domowa” wskazane jest, że aplikacja do prawidłowego działania wymaga, aby urządzenie mobilne umożliwiało jej w określonych sytuacjach dostęp do: Internetu, aparatu, lokalizacji, zdjęć. Jednak przy pobieraniu aplikacji (np. za pomocą usługi Google Play) wskazany jest o wiele szerszy zakres uprawnień (np. dostęp do mikrofonu). Na ten problem już w marcu zwracała uwagę Fundacja Panoptykon². We wnioskach skierowanych do RPO pojawiła się również kwestia samego korzystania z usługi Google Play, w ramach której, niezależnie od samej aplikacji „Kwarantanna Domowa”, przetwarzane są dane użytkowników. W ocenie RPO obywatelom powinny zostać udostępnione jasne, zrozumiałe i wyczerpujące informacje na temat procesu działania aplikacji, tak aby nie było wątpliwości co do zakresu i sposobu przetwarzania informacji dotyczących jednostek. W momencie, w którym kwarantanną jest w Polsce objęte ponad czterysta tysięcy osób, udostępnienie społeczeństwu kompleksowej informacji na temat tego, jakie działania podjął rząd, aby minimalizować wpływ na prywatność środków technologicznych użytych do walki z pandemią, jest niezwykle istotne. Problemem dla osób zgłaszających się do RPO jest również techniczna strona działania aplikacji (nieuznawanie wykonanych zadań, problemy z zainstalowaniem i uruchomieniem aplikacji).

Mając na względzie powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627), zwracam się do Pana Premiera z prośbą o przekazanie Rzecznikowi informacji o aktualnej

² Zob. <https://panoptykon.org/aplikacja-kwarantanna-domowa>

ocenie działania aplikacji „Kwarantanna domowa”. Będę również wdzięczny za rozważenie przygotowania materiałów, które będą zawierać odpowiedź na podnoszone przez obywateli wątpliwości i podanie ich do publicznej wiadomości. W zakresie zainteresowania RPO znajduje się również ocena dotychczasowego funkcjonowania aplikacji STOP COVID oraz dalsze plany z nią związane.

Łączę wyrazy szacunku

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/